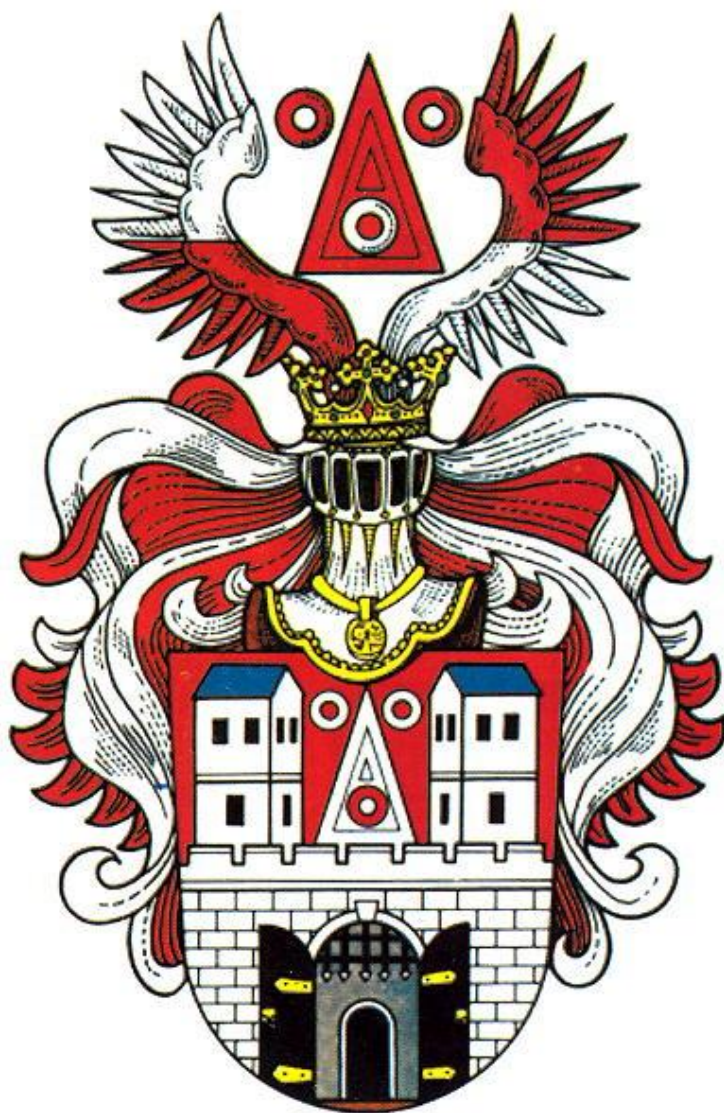

PLANÁ

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Planá>

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ	2
PŘEHLEDOVÁ TABULKA	3
HISTORIE	4
ŽIDOVSKÁ KOMUNITA V PLANÉ	4
MĚSTSKÝ ZNAK A PEČEŤ	5
OBYVATELSTVO	5
KULTURA V OBCI	6
PAMĚTIHODNOSTI	6
HRAD A ZÁMEK	6
KOSTELÍK SV. PETRA A PAVLA	7
HORNICKÉ MUZEUM VE ŠTOLE ONDŘEJ ŠLIK	8
FARNÍ CHRÁM NANEBEVZETÍ PANNY MARIE	8
ŠLIKOVSKÁ HROBKA VE FARNÍM KOSTELE	9
BOHUŠOVA HORA	9
POUTNÍ KOSTEL SV. ANNY U PLANÉ	10
MOROVÝ SLOUP	11
ZAJATECKÝ TÁBOR Z 1. SVĚTOVÉ VÁLKY	11
ZAJÍMAVOSTI	11
OSOBNOSTI	11
ŠKOLSTVÍ	12
GALERIE	12
MÍSTNÍ ČÁSTI	14
PARTNERSKÁ MĚSTA	14

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1. PLANSKÁ RADNICE	5
OBRÁZEK 2. ZÁMEK	7
OBRÁZEK 3. KOSTELÍK SV. PETRA A PAVLA	7
OBRÁZEK 4. HORNICKÉ MUZEUM	8
OBRÁZEK 5. KOSTEL NA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE	8
OBRÁZEK 6. ROZHLEDNA	10
OBRÁZEK 7. NÁSTĚNNÁ MALBA	10
OBRÁZEK 8. NÁMĚSTÍ SVOBODY	12
OBRÁZEK 9. NÁMĚSTÍ SVOBODY	12
OBRÁZEK 10. KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE	12
OBRÁZEK 11. VĚŽ KOSTELA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE	13
OBRÁZEK 12. FARA U KOSTELA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE	13
OBRÁZEK 13. NÁMĚSTÍ SVOBODY	13
OBRÁZEK 14. ULICE DUKELSKÝCH HRDINŮ	13
OBRÁZEK 15. NÁMĚSTÍ SVOBODY, VLEVO RADNICE	14

Město Planá (německy Plan) se rozkládá 11 km severovýchodně od Tachova v krajině položené na rozhraní historického Chebska, Tachovska a Tepelska. Žije zde přibližně 5 400 obyvatel.

PŘEHLEDOVÁ TABULKA

<i>Vlajka</i>	
<i>Lokalita:</i>	
<i>Status</i>	město
<i>LAU (obec)</i>	CZ0327 561134
<i>Kraj (NUTS 3)</i>	Plzeňský (CZ032)
<i>Okres (LAU 1)</i>	Tachov (CZ0327)
<i>Obec s rozšířenou působností</i>	Tachov
<i>Pověřená obec</i>	Planá
<i>Historická země</i>	Čechy
<i>Katastrální výměra</i>	62,54 km ²
<i>Zeměpisné souřadnice</i>	49°52'6" s. š., 12°44'38" v. d.
<i>Základní informace:</i>	
<i>Počet obyvatel</i>	5 413 (2019)
<i>Nadmořská výška</i>	506 m n. m.

<i>PSC</i>	348 15
<i>Zákl. sídelní jednotky</i>	15
<i>Části obce</i>	10
<i>Katastrální území</i>	11
<i>Adresa městského úřadu</i>	Náměstí Svobody 1, 348 15 Planá
<i>Oficiální web</i>	www.muplana.cz
<i>Email</i>	tajemnice@muplana.cz

HISTORIE

Počátky osídlení, doložené nálezem zlomku dvou zásobnic při severním okraji města, sahají již do 9. století. Systematický archeologický výzkum provedený v kostele sv. Petra a Pavla na konci 70. let 20. století prokázal, že v místech svatyně leželo již v 10. a 11. století slovanské sídliště. Ve 12. století se zde rozkládalo pohřebiště, na němž byl patrně v místech starší dřevěné svatyně vybudován na počátku 13. století dnešní kostelík.

Židovská komunita v Plané

Židé jsou v Plané doloženi od počátku 17. století, kdy zde měli 5 domů a žádali povolení k výstavbě šestého. Z počátku se směli usazovat pouze na zámeckém předměstí, kdežto hrazené město a svatopeterské předměstí jim bylo uzavřeno. Skupina jejich domků při městském rybníku se nazývala „Judenvorstadt“ – Židovské předměstí.

Za hraběnky Marie Maxmiliány Terezie ze Sinzendorfu byli židé vypovězeni z města, uváděna jsou data 1668, 1680 a 1687. Vypovězení židé se usadili v sousední Chodové Plané a Drmoulu. Plánský židovský hřbitov však zůstal zachován a pohřby příslušníků i potomků vypovězených židů zde probíhaly i v pozdějších letech.

Do Plané přicházejí židé znovu v době vlády Josefa II. Zanedlouho zde již žilo 32 židovských rodin, které vlastnily 9 domů. Novodobá židovská obec byla ustanovena teprve ve 2. polovině 19. století. Např. v roce 1890 žilo ve městě 129 židů, ale hřbitov, na který se pohřbívalo až do počátku 19. století, již obnoven nebyl. Modlitebna byla zřízena v domě č. p. 100/I, její stavba byla odstraněna v období Třetí říše. Hřbitov se rozkládal v místech nynější Slovanské ulice v blízkosti domu č. p. 109/II. Také on zcela zanikl a jeho místo dnes není patrné.

Městský znak a pečeť

Obrázek 1. Planská radnice

Planá získala znak již v průběhu 15. století. Podobu městského znaku zobrazuje v plném rozsahu nejstarší známá městská pečeť z roku 1473. Zachována je však zpráva o městské pečeti z roku 1433, jejíž podoba není známa. Na pečetním znamení je zobrazena hradba s bránou a dvěma věžemi. Prostor mezi věžemi vyplňuje znak Elsterberku s kosmým břevnem, který v klenotu obsahuje páva.

Za zprostředkovatele znakového privilegia je nejčastěji považován Bušek ze Žeberka, který v roce 1473 vyprosil povýšení městečka Planá na město.

V roce 1661 polepšil František Arnošt Šlik městský znak tím způsobem, že elsterberský erb nahradil šlikovským a přidal nad štít helmici s přikryvadly a figurou ze šlikovského znaku. Město dnes užívá polepšený „šlikovský“ znak.

OBYVATELSTVO

Podle sčítání 1930 zde žilo v 602 domech 4395 obyvatel. 249 obyvatel se hlásilo k československé národnosti a 4057 k německé. Žilo zde 4251 římských katolíků, 54 evangelíků, 13 příslušníků Církve československé husitské a 60 židů.

Vývoj počtu obyvatel a domů města Planá

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvatel	5549	6148	5765	6103	6434	6459	6999	3779	3922	4251	4652	5045	5400	5458
Počet domů	806	834	839	852	891	909	1045	806	667	690	740	863	910	1017

KULTURA V OBCI

V obci se nachází celá řada historických a kulturních památek. Následující text pojednává o těch nejvýznamnějších z nich, které doporučujeme určitě navštívit. Související informace naleznete také v článku [Seznam kulturních památek v Plané \(okres Tachov\)](#).

Pamětihodnosti

Hrad a zámek

Bývalý plánský hrad, přestavěný postupem století na zámek, patří k nejméně prozkoumaným panským sídlům na západě Čech. Na tomto stavu má svůj podíl především fakt, že veřejnosti nepřístupný objekt byl po celou druhou polovinu 20. století využíván jako kasárna pohraniční stráže. V zámku proto nebyl prozatím proveden ani základní stavebně historický průzkum.

Historickými zprávami podložený středověký hrad vznikl v Plané nejpozději v 1. polovině 14. století. V dalších staletích byl novogoticky dostavěn a v 16. století přestavěn na renesanční zámek. Poslední smysluplné dostavby realizoval začátkem 19. století hrabě Nostic. K architektonickým cennostem, které jsou na první pohled viditelné, se řadí pozdně renesanční malované stropy. Po sametové revoluci byla vojenská posádka zrušena, od té doby je zámek opuštěný a chátrá. Nepodařilo se naplnit plány na jeho rekonstrukci, v říjnu 2015 byl po exekčním příkazu k prodeji neúspěšně nabízen v dražbě. V nočních hodinách na 11. 11. 2017 byl zámek postižen rozsáhlým požárem, jenž zasáhl střechu jihozápadního křídla.

Obrázek 2. Zámek

Kostelík sv. Petra a Pavla

Z poloviny 13. století pochází pozdně románský kostelík Petra a Pavla s obloučkovým vlysem na portále. Nejstarší dosud známá architektonická památka dnešního města bývala centrem původní osady Plania ležící při jedné ze zemských stezek. Počátky historie kostelíka sahají podle dochovaných pověstí až do 9. století k legendárnímu vladykovi Bohušovi. První domnělá písemná zpráva, která je současně první zprávou o Plané, však pochází z roku 1251. Král Václav I. tehdy udělil patronát nad „kostelem v Plané“ mnichům z waldsassenského kláštera. Do počátku 14. století sloužil kostel jako farní. V souvislosti s rozvojem města a zřízením fary při chrámu Nanebevzetí Panny Marie klesl na filiální. Za císaře Josefa II. se zde 29. června 1787 konala poslední pouť. Poté byl kostel zrušen a začal sloužit hospodářským účelům. Kostelík byl v 90. letech 20. století zrekonstruován do původní podoby. V současné době je tento objekt využíván jako koncertní sál.

Obrázek 3. Kostelík sv. Petra a Pavla

Hornické muzeum ve štola Ondřej Šlik

Štola Ondřej Šlik, ve které se muzeum nachází, byla vyražena koncem 16. století. Tehdejší majitelé dolů a panství Šlikové měli v Plané také svou mincovnu. Štola byla vyražena ručně z jižní strany táhlého návrší a měla ověřit možný výskyt stříbrných rud. Celková délka důlních prací je téměř 200 m a na mnohých místech je patrná přesná ruční práce tehdejších horníků. Celý labyrint chodeb je dnes zpřístupněn a je v něm instalována expozice rudného hornictví. Muzeum a další pozůstatky po těžbě jsou chráněny jako technické památky.

Obrázek 4. Hornické muzeum

Farní chrám Nanebevzetí Panny Marie

Vystavěn neznámo kdy v raných dějinách města. Hlavní portál ze 2. čtvrtiny 13. století jej řadí do doby přelomu románského a gotického období. V gotice byl patrně ve 3. čtvrtině 14. století zaklenut křížovou klenbou. Ojedinelé trojlodí s jižní lodí pod úrovní terénu bylo v 18. století pod patronací držitelů plánského panství, hrabat ze Sinzendorfu, dvakrát barokně upravováno.

Obrázek 5. Kostel na Nanebevzetí Panny Marie

Šlikovská hrobka ve farním kostele

Jedním z vděčných témat plánské historie je šlikovská hrobka, v níž mělo spočinout i tělo Jáchyma Ondřeje Šlika, popraveného za protihabsburské povstání dne 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze. Bezhlavé tělo uložili příbuzní nejprve v protestantském kostele sv. Salvátora v Praze, jehož byl popravený zakladatelem. Později však muselo být tělo vyzvednuto a Kašparem Šlikem uloženo v hrobce planského kostela.

Bohušova hora

Zprávy, že na Bohušově hoře stával hrad, jsou prozatím nedoložené. V pozdním středověku zde bývala dřevěná šibenice. V roce 1615 ji někdo prý i s oběšencem ukradl. Později byla na jejím místě postavena nová, složená ze tří kamenných pilířů, propojených v horní části trámy. V roce 1765 bylo císařským rozhodnutím hrdelní právo městu odňato. Ještě na mapě josefského vojenského mapování ze 2. pol. 18. stol. je šibenice o třech ramenech zakreslena.

V roce 1647 se zde snad v souvislosti s nedalekou bitvou u Třebele utábořila část švédského vojska. Zpráva, že se zde 5. května 1680v době selských bouří shromáždili rebelující sedláci, kteří odmítali robotovat, však není historickými prameny doložena. Rozutekli se teprve poté, když se dozvěděli o masakru poddaných na sousedním bezdružickém panství, kteří se opevnili na Ovčím vrchu u Švamberka.

Příjemnějšího využití se Bohušově hoře dostalo teprve v roce 1908, kdy zde byla místním okrašlovacím spolkem postavena rozhledna, nazvaná po rakousko-uherském mocnáři Franz Josef Aussicht. Původně se uvažovalo o rozhledně vysoké 27 m, z úsporných důvodů byla nakonec vystavěna věž vysoká 16 m. Ještě v 50. letech 20. stol. byla nově opravená rozhledna i restaurace pod ní hojně navštěvována. V 80. a 90. letech volně přístupný objekt zdevastovali vandalové. K opětné opravy rozhledny, financované městem, došlo v roce 1999. Z rozhledny, která je volně přístupná, se otevírá pohled nejen na vlastní město, ale i na poměrně vzdálená pásma pohraničního hvozdu a Slavkovský les.

Obrázek 6. Rozhledna

Poutní kostel sv. Anny u Plané

Nástěnná malba z roku 1730v kostele sv. Anny, provedená plánským umělcem Václavem Schmidtem, zachycuje místní pověst o sedlákovi, který se pokusil přisvojit si sochy z tohoto kostela.

Obrázek 7. Nástěnná malba

Svatá Anna – poutní kostel na návrší jižně od města. Kostel podélného půdorysu s krátkou křížovou lodí a užším trojboce uzavřeným kněžištěm, nad nímž je vztyčena věž krytá mansardovou střechou. Kostel byl postaven v letech 1721–1726. Vnější plášť byl radikálně obnoven. Jedná se o krajinnou dominantu.

Morový sloup

Barokní morový sloup na náměstí Svobody pochází z roku 1712. Na vrcholu je socha sv. Jana Nepomuckého, pod ním jsou sochy sv. Šebestiána (ochránce proti moru), sv. Barbory (patronka horníků) a sv. Florián (ochránce před požáry).

Zajatecký tábor z 1. světové války

Při silnici do Tachova, za Hamerským potokem po levé straně, byl na počátku první světové války založen zajatecký tábor s kapacitou 16 000 obyvatel. Jeho výstavba započala v březnu roku 1915 na panských polích mezi Karolininým dvorem (Karlín), které se táhly k potoku k bývalému Karlovu mlýnu (Karlsmühle). Vznikl zde rozsáhlý lágr oplocený ostnatým drátem, ve kterém bylo na 400 baráků a 4 vysoké strážní věže. Místo mělo síť hlavních ulic, uliček a náměstí, kostel, vlastní vodárnu, táborovou nemocnici s lékaři a personálem, lékárnu, hřbitov, velkopekárnou a moderní parní prádelnu. Parní a sprchová zařízení s velkoprádelnou stála přibližně 250 tisíc korun, celá stavba stála 6,5 milionu rakouských korun. Vše po skončení války bylo rozebráno a zaniklo, zůstala jen část hřbitova v lesíku.

Zajímavosti

Osobnosti

Mathilda Nostitzová (* 1936), zakladatelka Nadačního fondu Mathilda, angažuje se ve prospěch slabozrakých a nevidomých

Hans Tropsch (* 1899), významný chemik

Petr Pavel (* 1. listopadu 1961), generál Armády České republiky, v letech 2015–2018 byl nejvyšším vojenským představitelem NATO

Roman Skamene (* 2. října 1954), český herec

Zdeněk Štybar (* 11. prosince 1985), český profesionální silniční cyklista

Pjér la Šéz (* 13. března 1963), klinický psycholog, vlastním jménem Petr Knotek

David Vaněček (* 9. března 1991), český fotbalový útočník

Josef Bernard (* 30. května 1965), český podnikatel, od roku 2016 hejtman Plzeňského kraje

Dominik Kahun (* 2. července 1995), německý hokejový útočník

ŠKOLSTVÍ

Ve městě se nachází dvě mateřské, umělecká, základní devítiletá škola a střední odborné učiliště:

Základní škola Planá, příspěvková organizace

Základní umělecká škola

Střední odborné učiliště

GALERIE

Obrázek 8. Náměstí Svobody

Obrázek 9. Náměstí Svobody

Obrázek 10. Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Obrázek 11. Věž kostela Nanebevzetí Panny Marie

Obrázek 12. Fara u kostela Nanebevzetí Panny Marie

Obrázek 13. Náměstí Svobody

Obrázek 14. Ulice Dukelských hrdinů

Obrázek 15. Náměstí Svobody, vlevo radnice

MÍSTNÍ ČÁSTI

Planá (k. ú. Planá u Mariánských Lázní)

Křínov (i název k. ú.)

Kříženec (i název k. ú.)

Otín (k. ú. Otín u Plané)

Pavlovice (k. ú. Pavlovice nad Mží a Vítovice u Pavlovic)

Svahy (i název k. ú.)

Týnec (k. ú. Týnec u Plané)

Vížka (i název k. ú.)

Vysoké Sedliště (i název k. ú.)

Zliv (k. ú. Zliv nad Mží)

PARTNERSKÁ MĚSTA

Tirschenreuth, Německo